

BISERICA ȘI ȘCOALA.

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână : DUMINECA.

<p>PREȚUL ABONAMENTULUI.</p> <p>Pentru Austro-Ungaria : Pe un an 10 cor. — pe $\frac{1}{2}$ an 5 cor. Pentru România și străinătate : Pe un an 14 fr. : pe jumătate an 7 fr.</p>	<p>PREȚUL INSERTIUNILOR :</p> <p>Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte 8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.</p>	<p>Correspondențele să se adreseze Redacțiunei „BISERICA și ȘCOALA“ Ear banii de prenumerațiune la TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.</p>
--	--	--

Litere ministeriale.

Nr. 4485 Pres.

Înaltpreasfințitului Domn Ioan Mețianu arhiepiscop și mitropolit gr.-or. român în Sibiu.

Înaltpreasfințite D-le arhiepiscop și mitropolit! M. Sa ces. și apostolică regească, prin preînalta rezoluțiune datată în Viena la 15 Decemvrie a. c. nu s'a îndurat a întări alegerea vicarului episcopesc gr.-or. român dela Oradea-Mare și protosincol Vasilie Mangra, de episcop gr.-or. român al diecesei Aradului, săvârșită în Sinodul ținut la 12 Iunie a. c.

Despre aceasta, cu provocare la reprezentatiunea Înaltpreasfințitei Tale dto 27 Iunie a. c. Nr. 294 și pe lângă restituirea comunicatelor am onorul a Te încunoștiința, cu acea recercare, ca amăsurat împuternicirii mele primite prin mai sus provocata preînaltă rezoluțiune, să binevoiești, în propria sferă de competență, a face cât mai curând dispozițiunile de lipsă pentru îndeplinirea vacantului scaun episcopesc gr.-or. român aradan conform normelor în vigoare.

Primește, Înalt Preasfințite, expresiunea sinceră a considerațiunei mele.

Budapesta, la 17 Decemvre 1902.

Wlassics.

Nr. 7300/1902.

Circular

Către toate oficiile protopresbiterale și parohiale din districtul Consistorului gr.-ort.-rom. din Araă.

În vederea, că la finea acestui an solar, espiră și periodul de trei ani 1900, 1901, 1902,

pentru care au fost alese corporațiunile noastre bisericești, adecă: comitetele și epitropiile parohiale, apoi sinoadele, comitetele și epitropiile protopresbiterale, și într'una cu aceasta espirând și mandatul acestor corporațiuni: acelea urmează a se restaura de nou, pe următorul period de trei ani: 1903, 1904 și 1905.

După ce însă se știe din praxa vieții constituționale a bisericii noastre de până acuma, că asemenea restaurări numai acolo s'au putut efep-tui spre mulțumire comună, unde s'a ținut cont de dreptul tuturor factorilor chemați a concurge la restaurări, și unde acei factori au fost conduși de adevărată interesare pentru promovarea scopului urmărit de biserica noastră națională: nu putem din destul recomanda și la această ocaziune, ca atât la pregătirea lucrărilor premergătoare, cât și la însuși actul restaurării, fiecare membru din sinul bisericii noastre să aibă în vedere, că pe lângă frumoasa chemare, are și datorința de a conlucra în spiritul conciliant al evangheliei, pentru îndulcirea și alipirea tuturor către sfânta maica noastră biserică națională, și către frumoasele ei instituțiuni, și prin aceasta pentru promovarea vieții religioase-morale și culturale a poporului.

În scopul îndeplinirii acestora, deși în privința pregătirii listei alegătorilor s'a dat Instrucțiune specială, ear' în privința compunerii, censurării și predării socoților de cinosură are să servească Instrucțiunea consistorială Nr. 8591/1901, totuși din considerare că acum pentru prima dată au să se încheie, censureze și predee socoțile după această instrucțiune, de aceea pentru ca atât censurarea și predarea socoților, cât și restaurarea corporațiunilor în parohii și protopresbiterate să se poată efep-tui pretutindenea în bună conțelegere, spre mulțumire comună și la timp, în conformitate cu dispozițiunile Statutului-Organic și a normelor în vigoare decretăm și dispunem precum urmează :

1. P. T. D. *protopresbiteri și administratori protopresbiterali* se însărcină, ca în sfera competenței lor, să stabilească termenele pentru restaurare astfel: ca aceea să se poată efectua peste tot în cursul lunii lui Ianuarie 1903 și anume în Sinodul ordinar, convocând și pentru censurarea socoților anului expirat, și aceasta și pentru motivul, ca *Sinoadele protopresbiterale ordinare* să se poată ține conform Statutului Organic până în a 2-a Duminică din Februarie 1903.

2. *Conducătorii oficiilor parohiale se îndatorează:*

a) Ca într-o cât nu vor fi pregătit, să compună și rectifice lista membrilor Sinodului parohial, conform Instrucțiunii din circularul Nr. 7190/1902.

b) *Tot conducătorii oficiilor parohiale se îndatorează*, că la 31 Decembrie v. 1902, să încheie ziarele și evidențele epitropiei parohiale și a celei cultuale și starea casei; ce ar rezulta din încheiere să petreacă în ziarul ce au să-l deschidă pentru anul următor 1903, apoi pe baza ziarelor încheiate la finea anului 1902 să compună în 2 exemplare inventarul și socoata, nu altcum și preliminarul pe 1903, dacă nu ar fi stabilit și aprobat, și să facă atenți epitropii, ca remanența de cassă, ce s'ar arăta la încheierea ziarelor, ca bani gata, să fie în numărariu în lada epitropiei și să fie în regulă și toată cealaltă avere mobilă a parohiei.

Incheiat fiind ziarul și compus fiind inventarul, socoata și preliminarul conform Instrucțiunii, conducătorul oficiului parohial se însărcină a dispune convocarea de urgență a comitetului parohial spre censurarea și aprobarea acestora.

3. *Comitetul întrunit în sedință* censurează toate aceste, despre cele constatate în act la protocol cu eventualele observări, și în cas de aprobare le prevede cu clausula recerută conform Instrucțiunii. *Socoata și budgetul censurat și aprobat* de către comitet se predă conducătorului oficiului parohial, care îngrijește pentru convocarea Sinodului parohial pe termenul satorit de concernentul protopop, respective administratorul protopopesc, publicându-se ca obiect de Sinod: Censurarea socoților cu budgetul și restaurarea.

4. *In Sinodul parohial*, având mai întâiu să se censureze socoata eventual cu budgetul și apoi să urmeze restaurarea, și având în vedere, că *președintele Sinodului*, după §-ul 10 din Statutul Organic, este *responsabil pentru ordinea bună*, îi atragem atențiunea, că pentru evitarea

neînțelegerilor, ce se ivesc în multe locuri chiar la constituire, anume la alegerea notarului și a bărbaților de încredere, el, **președintele**, să lase curs liber și dacă e de **lipsă și se cere**, să admită **alegerea acestora și cu vot nominal** pe baza listei membrilor Sinodului parohial. Tot datorința președintelui este ca, mai înainte de a purcede la actul restaurării, să explice Sinodului chemarea și datorințele comitetului și ale epitropiei; să explice calitățile personale recerute dela membrii acestor corporațiuni, chemate a lucra pentru religiositatea și moralitatea membrilor și a chivernisii averea parohiei, și îndeosebi să le arate că:

a) după concludul congresual Nr. 179/1891, în comitet pot fi aleși numai indivizi nepătați, adecă cari întrunesc condițiunile de viață morală, religioasă și socială:

b) după §. 19 din Statutul Organic »*Tatăl și fiul, moșul și nepotul, frații, socrul și ginerele nu pot fi deodată membrii ai comitetului.*« că:

c) după tenoarea §-ului 24 din Stat. Organic, »*epitropii nu pot fi între sine înrudiți până în gradul al șaselea de sânge și al patrulea de cuscrie.*«

d) că membrii corporațiunilor de până acum se pot realege, dar' se înțelege de sine că numai aceia, cari în periodul ce expiră, prin viua interesare de binele și prosperarea bisericii, prin purtare morală neescepționabilă și prin curătenia mânilor lor, s'au arătat demni de chemarea lor, și

e) ca atât mersul regulat al afacerilor parohiale în genere, cât și în special sporirea averii parohiale recere, ca în epitropie nici decât, dar' nici în comitet să nu se aleagă atari membri, cari ar sta în proces cu biserica, precum nici de aceia, cari dătoresc bisericii ori altor fonduri parohiale cu bani împrumutați ori alte pretențiuni în sume mai mari dar neintabulate, cum ar fi bună oară și acei epitropi, cari neputând face seama cu banii, au dat obligațiuni și apoi nici nu plătesc, nici nu asigurază pretențiunea bisericii, dar' nu plătesc nici interesele regulat.

5. După aceste **președintele sinodului parohial** din fie-care comună, având la mână lista alegătorilor, inventarul și socoțile, va pune la ordinea zilei: censurarea socoților și eventual a budgetului, luându-se la protocol act despre votul Sinodului atât relativ la socoți, cât și la budget și inducându-se necondiționat în protocol rezultatul socoții și respective suma preliminară în budget.

6. Terminată **censurarea socoților**, va urma **restaurarea**.

Mai înainte însă de a trece la alegere, președintele Sinodului va încerca cu fruntașii popoului combinarea listei candidaților, cu observarea celor indigitate sub p. 4 și cu acea observare, că acolo unde s'ar ivi mai multe păreri în privința alegenzilor, și respective unde alegătorii ar fi împărțiți în grupe, — datorința președintelui e a sfătui pe toți, să se înțeleagă, ca din fie-care grupă să se aleagă în respectivele corporațiuni membri în număr proporționat numărului grupei, ca și prin aceasta să se dovedească, că în biserică domnește dragostea evanghelică.

Purcezând la alegere, președinții sinoadelor parohiale vor pune la cale mai întâi alegerea comitetului și după aceea a epitropiei parohiale, cu observarea, că dacă n'ar fi succes **combinarea listei cum se zice mai sus**, alegerea are să se **facă cu vot nominal asupra** listelor, ce le vor presenta reprezentanții grupelor.

Incheindu-se votarea se publică rezultatul alegerii, și la protocol are să se petreacă corect numele membrilor aleși în comitet și epitropie, având la protocol să se alăture și listele candidaților.

7. După efectuarea alegerii de comitet și epitropie, are să urmeze predarea averii și a tuturor afacerilor dela epitropii vechi la cei noi. Predarea are să se facă în prezența președintelui și a biroului Sinodului parohial, la care act epitropii vechi trebuie să predea celor noi lada bisericeii, ziarul de percepțiuni și erogațiuni, suma banilor în numărariu, evidența obligațiunilor și toate alte evidențe și hârtiile de valoare după numărul și valoarea lor.

Predarea se face pe baza ziarului și a inventarului de la finea anului 1902 și respective pe baza ziarului, ce se va încheia în ziua predării și de după starea ce va rezulta la încheierea aceluia ziar, rămânând epitropii vechi răspunzători pentru toate pozițiile eventual neinduse ori induse greșit, și cu un cuvânt pentru toate diferențele ce s'ar constata la consurarea și aprobarea socoților din timpul epitropiei lor.

Despre actul predării se ia protocol deosebit, în care se anumesc obiectele și valorile predate către epitropii vechi și primite de către cei noi, și acest protocol, în prezența biroului sinodal au să-l subscrie de o parte epitropii, cari predau, de alta epitropii, cari primesc și constată ce au primit, și prin această predare și primire epitropii noi intră în funcțiune pentru îndeplinirea agendelor avisate lor prin § 27 din statutul organic.

8. După *terminarea restaurării și predării* amintite mai sus, Sinoadele parohiale vor efep-

tui **alegerea membrilor mireni pentru Sinodul protopopesc**, a căror alegere se poate îndeplini prin aclamare, prin votare nominală sau secretă cu ședule; unde însă mai multe comune au să aleagă la olaltă un membru la Sinodul protopopesc, alegerea trebuie să se efeptuiască ori cu vot nominal ori cu vot secret prin ședule, și în cazul din urmă ședulele, după efeptuirea scrutinării, au să se alăture la protocol.

9. După efeptuirea acestor alegeri, protocolul se cetește și autentică, și ședința Sinodului se încheie, ear' membrii aleși în comitet, se întrunesc pentru constituire, despre **care se ia protocol formal**, și apoi spre îndeplinirea agendelor avisate competenței comitetului, conform §-ilor 20 și 22 respective 23 din Stat. Org. având **președintele Sinodului a așterne** *oficului protopopesc* în termen de *cel mult trei zile după Sinod* o copie autentică de pe protocolul Sinodului, dar' nesmintit un estras despre alegerea comitetului și a epitropiei, despre constituirea comitetului, despre predarea cassei și despre *alegerea membrilor la sinodul protopopesc* (împreună cu eventuale ședule de votare.)

10. **Se însărcinează oficiile protopopești** ca atât pentru efeptuirea celor espuse mai sus, cât și pentru-ca restaurarea corporațiunilor protopresbiterale să se poate îndeplini în timpul normal, — deodată cu *espedarea circularului present* — din care li-se trimite numărul recerut de esemplare, — să notifice:

a) *împărțirea cercurilor pentru alegerea deputaților mireni* la sinodul protopopesc, și respective pe baza împărțirii adoptate, să *notifice fiecărei parohii*, câți *membri mireni* are să aleagă pentru Sinodul protopopesc;

b) să defigă ziua și locul, unde să se *întrunească preoșimea tractuală* pentru *alegerea membrilor eclesiastici* la Sinodul protopopesc, conform normelor precisate în art. II. §§-ii 38, 40 și 41 ai Stat. Org.

La stabilirea și publicarea acestor termin **să se țină cont de preșcrisele Statutului Org.** ca Sinoadele protopopești ordinare, cari au să se țină în prima sau a doua Duminecă din Februrie, și cari au să se convoace cu 14 zile mai înainte, pe lângă pertractarea altor obiecte ordinare, să poată fi și constituante.

11. **La actul restaurării Sinoadelor protopresbiterale**, au să servească de cinosură normele prevăzute în circularul episcopesc de datul 24 Iulie 1869, Nr. 874 și 27 Noemvre 1869, Nr. 1387, care s'a urmat la prima constituire a

Sinoadelor protopresbiterale, adică la introducerea în viață a Statutului Organic.

În legătură cu cele de sus mai este de observat: că **scaunele protopresbiterale**, ca foruri judecătorești de prima instanță, investite cu jurisdicțiune canonică, rămân și mai departe în activitate, și numai încât unii membri ai lor prin moarte sau prin alte eventualități vor fi încetați din funcțiune, se vor deplini locurile vacante, conform §§. 53 și 55 din Stat. Org. dar' aceste alegeri au a **se subșterne necondiționat la Consistor** pentru îndeplinirea formelor canonice.

12. Să însărcinează în fine oficiile protopopești a grăbi cu publicarea circularului prezent astfel: ca, până în 20 Decembrie, v. a. c. să ajungă la toate parochiile, nu altcum; că, pe baza protocoalelor de restaurare, luând în Sinoadele parochiale, să compună după ordul alfabetic al comunelor:

a) *Conspectul membrilor comitetului și ai episcopiei parochiale*, ear pe baza protocolului Sinodului protopresbiteral, să compună:

b) *Lista membrilor Sinodului, comitetului și a episcopiei protopresbiterale*, având conspectul de sub a) și lista de sub b) împreună cu protocoalele de restaurare a le subșterne la *Consistorul de aici*, cu rapoarte separate, cel mult până la finea lui Februarie 1903.

Arad, din ședința dela 26 Noemvrie, (9 Decembrie) 1902.

Consistorul gr.-or. rom. din Arad.

Ioan I. Papp,
protosincol

Predică.

La Dumineca a 29-a după Rusalii.

»Au nu zece s'au curățit dar' cei nouș unde sunt?« (Luca XVII, 17)

Iubiti creștini!

Sfânta noastră religiune ne învață, că D-zeu ne-a zidit nu pentru-că doară majestății D-zeești 'i-ar fi lipsit ceva din mărirea sa și astfel ne-ar fi zidit pe noi, ca aceea ce-i lipsea să se îplinească din partea noastră, ci ne-a zidit, ca și noi să ne bucurăm de multele și mărețele daruri D-zeeșci, iubind și preamărind pe D-zeu și prin aceasta câștigându-ne nouă fericirea de veci.

Pricina zidirei celui dintăiu om este deci nemărginita bunătate alui D-zeu. El a voit să fim și ne-a zidit, apoi ne-a dat și anumite legi, în cari noi să ne uităm întotdeauna și să ne învățăm ce e cu-

viincios și e cu drept a face, și cum să ne întocmim viața noastră, ca să nu greșim nici odată împotriva ziditorului, bine știind, că dela împlinirea ori neîmplinirea datorințelor noastre, cuprinse în acele legi, atârână și fericirea ori nefericirea noastră.

Acestea însemnându-ni-le bine în mintea noastră, să urmăm a cerca înțelesul sfintei evanghelii de astăzi.

Trecând Mântuitorul spre Ierusalim peste Samaria și Galilea, l'au întimpinat pe El zece bărbați leproși, cari de departe stând l'au rugat zicând: Iisuse învățătorule miluește-ne! Eară Mântuitorul le-a răspuns: Mergeți și vă arătați preoților. Și încă mergând ei pe cale sau curățit; eară unul dintre ei s'a întors la Iisus, și căzând la picioarele lui i-a mulțamit și acela era samarinean. Eară Iisus răspunzând a zis lui: „*Au nu zece s'au curățit dar' cei nouș unde sunt?* Nu s'au aflat, să dea mărirea lui D-zeu, fără numai acesta ce este de alt neam, și apoi a zis lui: Scoală-te și te du, credința ta te-a mântuit.

Acum vă întreb, oare cei nouș bărbați, cari încă s'au curățit întocmai ca acela al zecelea, și-au împlinit ei oare datorințele față de Iisus binefăcătorul lor? În adevăr nu. Înșuși Mântuitorul ni-o spune aceasta foarte luminat. „Nu s'au aflat să dea mărirea lui D-zeu — zice Mântuitorul — numai acest străin? Ei s'au curățit de lepră, s'au vindecat de ranele ce le acoperea tot trupul lor și se cădea să mulțamească acela care i-a vindecat. Și totuși n'au urmat a face așa, nu, pentru-că și la acești evrei nemulțamitori trebuia să se îplinească cuvintele prorocului: „*Eu i-am răscumpărat pe ei, ear' ei au grăit asupra mea minciuni*“ (Osea VII, 13),

Departa să fie de noi o astfel de faptă, iubitorilor creștini! Noi de-apurarea și pentru toate să mulțamim lui D-zeu; ear aceasta să o facem cu atât mai ales pentru-că noi; „Întru el — adică întru D-zeu — viem și ne mișcăm și suntem“ (Fapt. ap. XVII, 28) și toate cele trebuincioase, atât aici cât și în viața viitoare, le primim din mâna Dinsului: „Toate către Tine așteaptă — zice Psalmistul — să le dai lor hrană la bună vreme“ (Ps. 103, 28.) — Și tocmai pentru-că le primim toate din mâna bunului D-zeu, noi să nu ne arătăm nici odată răi, nici odată nemulțamitori. Nimic pe lume nu e mai urit decât omul nemulțamitor. A uita pe acela, care ți-a făcut bine, te-a scos dela rău, ți-a ajutat acolo și ajutat acolo și atunci, când și unde aveai lipsă de ajutor! Se poate un lucru mai neplăcut, nu numai înaintea oamenilor, ci și înaintea lui D-zeu?! Înșuși legea firei ne îndatorește a fi cu mulțamită către cei-ce ne fac bine, a-i iubi pe aceia și a-i cinști. Și dacă legea firei ne cere dela noi așa ceva, cu atât mai mult o poștește legea lui Dumnezeu, și dacă noi datori suntem a fi cu mulțamită către semenii nostri, când ei ne fac bine, apoi cu cât mai mult trebuie, să mulțamim lui Dumnezeu cel-ce nu odată, ci de apurarea ne face bine și dorește binele, dorește mântuirea și fericirea noastră.

Cartea întemplerilor vieții omenești ni-e mărturie cumcă toate popoarele chiar și cele mai sëlbatice și mai rêmase înderêt încã aduceau jertfã Dumnezeilor lor închipuiți, și așa cum înțelegeau ei le mulțameau; apoi oare noi să nu aducem mulțamită Dumnezeului nostru adevêrat, noi cei-ce prin legea darului ne-am luminat la minte, ne-am îmbunătățit inima, am ajuns din robi fii ai Pãrintelui de sus? Și în ce chip am ști noi să lãudãm pe Dumnezeul nostru, cum i-am putea jertfi, cum ne-am împãca cu dënsul mai ușor? Fãrã îndoialã numai mulțamindu-i de-a pururea pentru tot ce trimite, revarsã asupra noastrã. Aceasta este cea mai plãcutã jertfã, cea mai mare cinste, ce trebuie să aducem noi muritorii lui Dumnezeu, „nimic atãta nu veselește pe Dumnezeu, ca cum, când cineva este mulțamitor,“ zice pãrintele Ioan gurã-de-aur (Cuv. 19 cãtre Efes.); și tocmai pentru aceasta noi se cade să avem pururea înaintea ochilor nostri datorința noastrã de a-i fi mulțamitor în tot-deauna și nu numai atãta, ci chiar să arëtãm cu fapta, cã și împlinim aceasta datorință. Aceasta o cere, o poștește Dumnezeu dela noi, — și nu pentru sine, ci chiar pentru binele nostru, cã arëtându-ne noi mulțamitori, să aibã privilegiu a revãrsa nouë și nouë daruri peste noi pe de-o-parte, ear' de altã parte să ne ținã, să ne pãstreze darurile ce le-am primit. Bine să ne însãmãmãnsã, cã noi cu nimic nu putem mulțami lui Dumnezeu mai bine decãt „abãtând sufletul nostru de cãtre . . . . minciuni, mãnie, iuțime, sëlbaticie, necurãție . . . . și cãmãtãrie și curățindu-l pe el cu fapte bune, care sunt ziselor prihãni împotrivoare (Ioan gurã-de-aur ibid.).“

Și ca să înțelegeți și mai bine cum D-zeu trimite nouë și nouë binefaceri peste aceia, cari fi mulțamesc pentru darurile ce le-au primit, vë voi aduce înainte cele întemperate cu Noe și cu oamenii din vremea lui. Toți oamenii din acel timp se înrëtãțiserã și „vëzënd D-zeu, cã s'au înmulțit rëtãțile oamenilor“ (Gen. VI. 5.) a hotãrit sã-i peardã de pe fața pãmântului „earã Noe a aflat har înaintea Domnului D-zeu“ (Ibid. VI, 8.) Și pentru-ce? De bunã seamã pentru-cã el mulțamea în totdeana lui D-zeu pentru darurile ce le primise mai înainte și nu da uitãrii binefacerile Aceluia. Și ce s'a întemplat? Noe la porunca lui D-zeu își face o corabie, în care a intrat el și feciorii lui și din toate viețuitoarele cãte o pereche, apoi a început a ploua patruzeci de zile și patruzeci de nopți; „earã apa se înmulțea foarte... de cinci-spre-zece coți s'a înãlțat apa în sus și a acoperit toți munții cei înãlți... și s'a stins tot ce era viu pe fața a tot pãmântul dela om pãnã la dobitoc... și a rêmas Noe singur și cei ce era cu el în corabie“ (Gen. VII. 19—24).

Vedeți cum Noe, pentru-cã era pururea cu mulțumitã față de Dumnezeu, a primit nouë bunãtëți dela dînsul, a scãpat adecã prin mâna lui Dumnezeu de potop, așadar' de moarte, de care nicî o suflare, afarã de cei-ce erau în corabia lui Noe, nu au scãpat. Acum

vë întreb, ce învëtãm noi din întemplarea lui Noe și a oamenilor din vremea lui, așa-dar' din istoria potopului? Aceea ca să nu ne sumețim, pentru-cã fãrã ajutorul lui Dumnezeu nimic nu putem face, ci să mulțamim pururea lui Dumnezeu pentru toate, astfel mulțamirea noastrã ne va aduce dela Dumnezeu nouã binefaceri.

Însuși Mântuitorul Cristos ne dã vie pildã, cã datori suntem a mulțami pãrintelui ceresc. El de cãte ori avea a împlini ceva lucruri mãrețe, își înãlta inima sa spre Dumnezeu-pãrintele, — așa când a sãturat cu cinci pãni și doi pești, cinci mii de oameni „Iisus au luat pãnila și mulțamind a dat ucenicilor, earã ucenicii celor ce ședeã“ Ioan VI, 11; asemenea când a sculat pe Lazar din morți: „Iisus și-au ridicat ochii în sus și a zis: pãrinte! mulțamescu-ți, cã m'ai ascultat“ Ioan XI, 41; ear' acestea le-a fãcut, pentru-ca să ne învete pe noi să mulțamim în totdeana lui Dumnezeu ziditorul a toatã fãptura, fãcëndu-ne tot-odatã a înțelege cumcă tot ce vom cere dela Dumnezeu, vom lua, numai să cerem „cele bune și de folos sufletelor“ și să nu ne îndoim, cumcă aceea ce am cerut vom și primi Fericiti vom fi deci, dacã vom fi pururea mulțamitori lui Dumnezeu, dar' precum am pomenit și la alt loc, vom fi și mai fericiți, dacã vom arãta cu fapta cã suntem mulțamitori lui Dumnezeu. Pildã ni-e samarineanul din evangelia de azi. El s'a curățit de leprã și a mulțamit în sine lui Dumnezeu, totuși nu s'a îndestulit cu atãta, ci s'a reîntors la Mântuitorul Cristos, isbãvitorul sãu, ca sã-i mulțameascã în fãptã.

Și a ajuns deplin fericit. Aceasta o știm din cuvintele Mântuitorului: „Școalã și te du, credința ta te-a mântuit.“ Așadar' samarineanul s'a mântuit. Și nu e aceasta cea mai deplinã fericire? Dar' nu numai atãta, ci el a rêmas de-a pururea în deplinã mulțamire cãtre D-zeu, neuitând nici odatã binefacerile Lui, și trãind de aci încolo dupã legile lui Dumnezeu. De unde o putem ști noi aceasta? De acolo, cã el s'a depãrtat dela Mântuitorul deplin întãrit în credință, ear credința mântuire lucreazã.

Sã urmãm deci și noi pe samarineanul din sf. evangellie de astãzi, ferindu-ne de a cãdea în cursa în care au intrat cei nouë evrei, cari deși s'au curățit, nu s'au întors sã deamãrire Celui ce i-a vindecat, ci nebãgãtori de seamã cum erau au cãzut în greul pãcat al nemulțamirei și „au uitat facerile de bine și minunile lui“ Dumnezeu. Ps. — Departe sã fie de noi o astfel de ușorãtate. Noi sã cunoaștem cumcă toate bunãtãțile ce le avem sunt dela Dumnezeu, să ne aducem aminte adeseori de aceasta lãudând pe Dumnezeu și mulțamindu-i în tot-deauna, și apoi sã viețuim așa precum cere Dumnezeu și legea sa.

Sã cercãm acum a le desfășura acestea mai pe larg.

Tot ce avem noi ni-a dãruit Dumnezeu. Iisus Cristos. Dela noi nu avem nimic. Sãnãtatea, averea, cinstea, diregëtorla, frumșeța, toate acestea și alte bunãtãți asemenea acestora ni-le-a dãruit El din iubirea, din dra-

gostea, ce a avut-o și o are pururea față de oameni. Și e mare și neprețuită bunătatea dumnezească, și încă aceea bunătate ni-se arată în toată măreția atunci, când judecăm cum Dumnezeu din iubire față de omenime a trimis în lume pe însuși Unul născut al său fiu. Și vedeți tot aceasta iubire a lui Dumnezeu ne-a dăruit și nouă bunurile, ce le avem. Nici odată dară să nu alunecăm la gânduri viclene, la cugete nebune, și să zicem că unul ori altul din bunurile noastre nu le-am primit din mâna atotțitorului Dumnezeu. Aceasta să nu o zicem dar' nici să nu o înțelegem așa ca și cum Dumnezeu ne-ar dărui toate fără să lucrăm noi nimic, din potrivă, să ne străduim a câștiga cele de lipsă pe căi cinstite și prin lucrurile mânilor noastre, având pururea în vedere și recunoscând cumcă mâna cea preasfântă a lui Dumnezeu a fost aceea, care a întocmit ușa lucrurile, încât noi fie din sudoarea noastră, fie pe una ori alta cale cinstită, ne-am ales cu unul sau altul bine vrednic.

Și oare așa facem noi? Durere! Noi nu facem așa. Nici când ne trimite Dumnezeu bine, nici atunci nu voim a recunoaște, cumcă El ni-l'a trimis, dar' apoi când Dumnezeu ne cercetează și cu răutăți, Oh! atunci noi ne coborim în adevăr pe o treaptă cu animalele, ne perdem firul judecării sănătoase, și ne mai cugetând cumcă Dumnezeu ne-a cercetat cu răutatea pentru binele, pentru fericirea noastră, spre a ne feri de un rău mai mare, sau spre a ne ajuta întru câștigarea vieții de veci, ne mai cugetând zic la aceasta, noi în astfel de întimplări rele răpștim împotriva lui Dumnezeu. Noi să nu facem așa. Dinpotrivă, atât „în zile bune și întru toate îndestulat“ cât și „când vom fi și întru sărăcie, și când întru neputință, și când întru năpăștii: atuncea să întindem mulțămire zic, nu vorbe, nici cu limba ci cu lucruri și în fapte, și cu mintea și cu tot sufletul să mulțămim lui, căci mai mult decât cei-ce ne-au născut iubește pe noi!? (Ioan gură-de-aur Cuv. 19 către Efes.) Apoi bunătățile și darurile ce le-am primit dela Dumnezeu să nu le risipim pe nimic. D_{eu} potrivă să ne nisuiim a le întoarce acelea spre mărirea lui Dumnezeu și spre folosul omenimei, din care folos va isvorî pentru noi fericirea cea de veci. Așadar dacă suntem tari să nu asuprim pe cei slabi, de suntem avuți să avem milă de cei sărmani și să ajutorăm școlile sêrace, să imfrumșetăm și împodobim bisericile; dacă suntem în diregătorie să fim drepti și nepărtinitori, dacă suntem învățați să luminăm pe cei fără învățătură, cu un cuvânt să ne desbrăcăm de moravurile rele, împodobindu-ne cu fapta cea bună.

Științindu-le toate acestea Iisus Cristos și silindu-vă a le urma veți fi aici deplin îndestuliți, mai fiind apoi seamă și de cuvintele apostolului Pavel „întru toate prin rugă și rugăciune cu *mulțămire* cererile voastre să fie cunoscute lui Dumnezeu“ Filip IX 6, veți prim în viața viitoare cununa cea nevestejită a fericirii celei de veci. Încheiu cu cuvintele aceluiși apostol: „Eară

Dumnezeul meu să plinească toată lipsa voastră după bogăția sa întru mărirea prin Iisus Cristos“ ibid. IV, 19. Amin.

Moise Popovici,
preot.

Dispute cu Nazarenii.

(Urmare și fine.)

După cuvintele: „Mergeți și învățați toate popoarele, botezându-le...“ Iisus adaugă: *și eată eu cu voi sunt în toate zilele până la sfârșitul lumii* (Mat. 28, 20) tot el promite apostolilor, că le va trimite pe Duhul sfânt, ca să rămână cu ei în veci (Ioan 14, 16). Prin aceste cuvinte Iisus dispune, ca puterea bisericească, ce a dat-o el Apostolilor, să se continue până la sfârșitul lumii, până în veci. Cum se poate acest lucru? Numai așa, dacă apostolii, cari nu pot trăi până la sfârșitul lumii, o predau urmașilor lor, aceștia altora și tot așa mai departe. Cu exemple din sfânta Scriptură îți voi arăta, că puterea bisericească a trecut dela Apostoli la alți anumiți credincioși. Eată unul: Apostolul Pavel a predicat în Efes. Plecând de aci a lăsat (I. Tim. 1. 3) în locul său pe Timoteiu pe care prin punerea mânilor (4, 14) l-a înzestrat cu puterea de a învăța, a săvârși sfintele taine și a conduce biserica de acolo. Acest Timoteiu încă a predat puterea bisericească altora, ceea ce se vede din cuvintele Apostolului Pavel (I. Tim. 5, 22), care zice lui Timoteiu: *»Mânile să nu-ți pui pe nimenea curând.*« Exemple de acestea affi multime în faptele și epistolele Apostolilor.

c) *Iisus a obligat pe toți credincioșii a se supune puterii bisericești împărtășite apostolilor și urmașilor lor.* Aceasta se vede apriat din cuvintele lui zise învățăcelilor săi: *»Cel ce ascultă de voi ascultă de mine, și cel ce se lapedă de voi de mine se lapedă, ear cel ce se lapedă de mine se lapedă de cel ce m'a trimis pe mine.*« (Luca 10, 16); apoi din cuvintele Apostolului Pavel scrise către Evrei (13, 17): *»Ascultați de conducătorii voștri și vă supuneți lor, căci ei priveghează pentru sufletele voastre, ca cei ce au să dee seamă, ca să facă aceasta cu bucurie ear nu suspinând, căci aceasta nu vă este de folos.*«

Să-ți mai arăt și alte locuri din sfânta Scriptură, pentru ca să-ți dovedesc învățătura despre organizarea bisericii lui Cristos?

El: Nu. Îm sunt destule cele ce mi-le-ai spus și arătat până acuma.

Eu: Mai susținuși deci, că biserica nu s'ar compune din ierarhie bisericească și turmă cuvântătoare?

El : La întrebarea asta încă nu îți pot da un răspuns hotărât. Te rog însă să mă lămurești încă asupra unui lucru și anume să-mi spui, cum se poate că voi popii, cari ziceți, că sunteți urmașii apostolilor, nu duceți o viață fără de păcate, sfântă, cum au dus apostolii ?

Eu : Iisus a zis, că »nu este om, care să fie viu și să nu păcătuiască« și tot el a zis : »Nu judecați, ca să nu fiți judecați!« Din aceste cuvinte urmează, că deși preoții pot fi și sunt oameni păcătoși, ba poate unii chiar din cale afară păcătoși, apoi totuși nu sunteți voi chemați, ca să judecați asupra lor. Ei singuri sunt răspunzători pentru faptele lor și Dumnezeu îi va judeca la timpul său. Păcătoșia lor n'are să ne rețină de a da ascultare cuvântului, ce-l predica ei, de a primi tainele și celelalte slujbe săvârșite de ei și de a ne subtrage dela conducerea lor, căci ei toate acestea nu le fac în numele lor, ci »În numele Tatălui și al Fiului și al sfântului Duh« ...

gugv.

CRONICA.

* *Circularul Consistorului gr. or. din Cernăuți în afacerea însoțirilor Raiffeisiane* „Deșteptarea“ scrie : Dela Consistor s'a trimis către parochii următorut circular : „Se publică prin aceasta spre știință, că pentru acele comune, în cari se află o însoțire de păstrare și credit după sistumul „Raiffeisen“, Consistorul este aplecat a încuviința la cererea epitropiei bisericești, ca banii discosului bisericesc să se depue spre fructificare la menționatele însoțiri. În scopul acordării consimțimentului epitropia bisericească are a se adresa către Consistor, alăturând cererii netimbrate protocolul ședinței respective. Cu ocaziunea aceasta invităm pe toți păstorii de suflete a sprijini prin învățături și povățuiri corespunzătoare înființarea acestei instituțiuni folositoare.“ Salutăm cu multă plăcere acest circular, care dovedește atât de mult simț pentru necesitățile economice ale poporului nostru.

* *Elevele internatului gr.-or. ron. din Arad*, au onoare a invita la *Serata declamatorică-musicală* împreună cu *representațiune teatrală*, care se va ține Duminecă în 28 Decembrie st. n. d. a. la 5 ore, în internat. — Ofertele benevole se primesc cu mulțumită și se vor întrebuița pentru biblioteca școlii.

* *Provocare!* DD. membrii învățători din despărțământul Timișorii, aparținători Reuniunii învățătorilor dela școlile populare gr.-or. române confesionale din protopopiatele : Timișoara, Belinț, Comlăușul-Mare și Lipova, cați sunt în restanță în acest despărțământ cu taxele anuale de membri ordinari ai Reuniunii, se provoacă prin aceasta a se achita cel mult până la 28 Decembrie a. c. v., având a înainta taxele lor la cas-

sarul despărțământului Petru Muțiu, învățător în Elisabetinul-Timișorii. Izvin, 10/23 Decembrie 1902. *Ioan Mateica*, președinte.

AVIS!

Prin aceasta rugăm pe toți acei Domni cari au deln noi în comisie calendare pe anul 1903 să binevoiască a returna în timpul cel mai scurt esemplarele de prisos ca astfel să putem satisface încă în vreme comandelor ce am primit ulterior.

Administrația tipografiei diecesane.

Arad, strada Révay Nr 10.

Fiind către sfârșitul anului 1902, pentru înlesnirea încheerii de socoți de pe acest an, prin aceasta rugăm pe toți abonenții acestei foi, deasemenea pe toți aceia cari datorează tipografiei diecesane cu preț de calendare, tipărituri, concurrese, cărți, recvisite de școală ect. să binevoiască a achita în timpul cel mai scurt pretensiunea noastră.

Administrația tipografiei diecesane Arad,

Strada Révay Nr. 10.

* **A apărut:** »*Amvonul bisericii gr.-ort. române.*« Tomul I. Predici: pentru toate Duminecile de peste an, care se estinde pe 30 coale de tipar octav mare.

Pe lângă aceea, că se presintă elegant, fiind tipărit cu litere nouă, mai are și fiecare predică câte un clișeu, icoană sfântă.

Predicele cuprind citațiuni și pilde bogate din *Sf. Scriptură*, *Sf. Părinți*, *istoria clasică a anticității*, precum și din *istoria noastră națională*.

Fiind opul mult mai voluminos decât cum s'a crezut, prețul lui se urcă la 3 coroane.

Pentru spedarea mai cu înlesnire a opului P. T. abonenți sunt rugați a trimite prețul cărții adăugând și 20 fil pentru francare.

Opul se poate procura dela autorul : *I. Nicorescu*, preot, prof. de rituale în Arad, str. Révay Nr. 10.

Concurs.

În conformitate cu Înaltul decis Consistorul Nr. 6957 din 26 Noembrie (9 Decembrie) a. c., pentru îndeplinirea definitivă a parochiei vacante din comuna **Bruznic**, protopresbiteratul Lipovei, se escrie de nou concurs cu termen de **30 de zile** dela prima publicare în foaia diecesană „Biserica și Școala.“

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt: 1. Una sesiune parochială de 30 jugere pământ, parte arător, parte fâneaț; 2. Un intravilan de 1/2 jugere; 3. Un estravilan de 1/3 jugere; 4. Birul și stolele usuete dela 190 numere de case; 5. Eventuala întregire dela stat, după cvalificațiunea alegândului paroch.

Recurenții sunt avisați, ca recursese lor, instruite cu documentele recerute-legale, pentru parochii de cl. III., și adresate comitetului par. din Bruznic, să le subștearnă subscrisului protopresbiter Voicu Hamsea, în Lipova (Lippa), până la terminul susindicat; precum și să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sêrbătoare în sf. biserică din Bruznic, pentru a-și arêta desteritatea în cele rituale.

B r u z n i c, în 8/21 Decemvrie 1902.

Comitetul parochial.

În conșelegere cu mine: VOICU HAMSEA, protopop.

—□—

1—3

Conform ordinului Ven. Consistor din 5/18 Septemvrie 1902 Nr. 5157 se escrie de nou concurs pentru parochia de classa I. cu termin de alegere 30 de zile după aceasta publicare pentru îndeplinirea parochiei din **Checia-română** protopresbiteratul B.-Comloș devenită vacantă prin strămutarea părintelui Gavriil Selegian la Maierele Timișorii.

Venitele parochiei sunt: sesiunea parochială cu apartințele ei, birul și stola usuată.

În lipsa de recurenți calificați pentru parochia de classa I. se vor admite și recurenți cvalificați pentru parochii de classa II.

Dările și echivalentul sesiunii le va suporta alegândul preot, care va avea a se îngriji și de cortel din al sêu, îndatorându-se a catechisa în școalele noastre confessionale ort. române din loc fără renumerație.

Recurenții au a-și înainta recursese lor instruate ocnfor §. 15 litera a) din Regulamentul pentru parochii. Prea On. Domn Miulescu, protopresbiter în Còmloș, adresate comitetului parochial pe lângă stricta observare a §-lui 18 din Regulamentul pentru parochii și a se presenta în sfânta biserică din Checia română spre ași arêta desteritatea în cele rituale și omiletică.

Din ședința comitetului parochial ținută în Checia română, la 7/20 Noemvrie 1902.

Comitetul parochial.

În conșelegere cu mine: PAUL MIULESCU, protopresbiter.

2—3

—□—

Pentru vacanta stațiune învățătorească din **Germata** (tractul Ienopolei), prin aceasta se escrie concurs pe durata de 30 de zile după prima publicare.

Salarul e 600 coroane, în care sunt computeate și lemnele învățătorului, mai departe dreptul de pășunat alor 3 vite, pentru care se capetă desdau-

nare de 20—30 coroane, apoi stolele îndatinate dela mort mare 1 cor., dela mort mic 40 fleri, — cvartir și grădină.

Recurenții au a se presenta în biserică spre a-și face cunoștință cu alegătorii și a-și trimite recursese pe calea P. On. oficiu protopresbiteral,

Germata, la 2 Decemvrie 1902.

Comitetul parochial.

În conșelegere cu mine: CONSTANTIN GURBAN, protopresbiter.

2—3

—□—

Pentru îndeplinirea parochiei vacante de a III-a clasă din comuna **Coroiu**, protopopiatul Beliului cu încuviințarea Venerabilului Consistor de datul 25 Decemvrie v. a c. Nr. 1054/161 B. se publică concurs cu termin de alegere în 29 Decemvrie a. c. (11 Ianuarie 1903).

Emolumentele sunt următoarele: a) pământ arător de 9 cubule; b) dela 60 N-re case câte o jumătate măsură bucate, parte grâu, parte cucuruz; c) dela fiecare casă câte o zi de lucru; d) stolele îndatinate. Întregirea dotațiunei din vistieria statului până la 800 cor., — pentru preotul cu pregătire sub 8 clase gimn. 774 cor. 90 bani, în această sumă e cuprins și reletul de cvartir, de care dar' se va îngriji alegândul preot.

Alesul preot pe basa conclusului din anut 1902 Nr. 119 a Ven. Sinod eparchial va fi îndatorat a prevedé regulat catechisările școlarilor din loc fără remunerare separată pentru această.

Reflectanții sunt poftiți ca suplicele lor adresate comitetului parochial din Coroiu până în preziua alegerii să le înainteze la subscrisul protopop în F.-Györös, p. u. Tenke, având până cu 8 zile nainte de alegere cu observarea §. 18 din Regulamentul pentru parochii a se presenta la sf. biserică din Coroiu pentru a cânta, respective a celebra și predica.

Coroiu, la 25 Octomvrie v. 1902.

Comitetul parochial.

În conșelegere cu mine: PETRU SERB, protopresbiter.

2—3

—□—

Pentru întregirea vacantului post de preot din parochia de classa III-a **Crivobara**, tractul Belințului, se escrie concurs cu termin de 30 zile dela prima publicare în organul diecesan „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: 1) O sesiune de 32 jugere pământ arător; 2) Grădină parochială intravilană de 1/2 juger, fără casă; 3) Stolele usuete și 4) Întregire dela stat pentru preoți cu pregătiri sub VIII. clase, 616 cor. 08 fl.

Reflectanții la acest post, petițiile instruate amêsurat legilor în vigoare, au să le aștearnă comitetului parochial, pe calea oficiului protopresbiteral gr. or, rom. din Belinț (Bélincz, Temes-megye) în terminul concursual, în care sunt poftiți a se presenta odată, într'o Duminecă sau într'o sêrbătoare, și în sf. biserică din Crivobara, spre a-și arăta desteritatea în cântări și tipic, eventual în ritualii și în oratorie.

Comitetul parochial.

În înșelegere cu mine: GERASIM SERB, protopresb

—□—

3—3